

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 54/23

2023 m. kovo 30 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-34/21 | *Hauptpersonalrat der Lehrerinnen und Lehrer*

Viešosiose mokymo įstaigose vedamų pamokų tiesioginis transliavimas per vaizdo konferenciją patenka į BDAR taikymo sritį

Dviem 2020 m. priimtais aktais Heseno federalinės žemės (Vokietija) švietimo ir kultūros ministras nustatė teisinę ir organizacinę mokymo mokyklose tvarką COVID-19 pandemijos laikotarpiu, pagal kurią mokiniams, negalėjusiems būti klasėje, buvo numatyta galimybė tiesiogiai dalyvauti pamokose per vaizdo konferenciją. Siekiant užtikrinti mokinių teisių į asmens duomenų apsaugą, buvo nustatyta, kad prijungimas prie vaizdo konferencijos paslaugos leidžiamas tik su pačių mokinių arba, jeigu jie nepilnamečiai, jų tėvų sutikimu. Tačiau atitinkamų mokytojų sutikimas dalyvauti užtikrinant šį mokymą nebuvo numatytas.

Skųsdamas tai, kad toks tiesioginis pamokų transliavimas per vaizdo konferenciją, koks numatytas nacionalinėse teisės normose, nebuvo susietas su sąlyga, kad jis galimas tik atitinkamiems mokytojams davus sutikimą, Pagrindinis Heseno federalinės žemės švietimo ir kultūros ministerijos mokytojų komitetas pateikė skundą, nukreiptą prieš ministrą, atsakingą už šiuos klausimus. Šis tvirtino, kad asmens duomenų tvarkymas, kai pamokos tiesiogiai transliuojamos per vaizdo konferenciją, patenka į nacionalinės teisės normų taikymo sritį, todėl buvo galimas be atitinkamų mokytojų sutikimo.

Administracinis teismas, į kurį kreiptasi, nurodė, kad, vadovaujantis Heseno federalinės žemės teisės aktų leidėjo valia, nacionalinės teisės normos, kuriomis remiantis buvo vykdomas mokytojų asmens duomenų tvarkymas, laikytinos „konkretesnėmis taisyklėmis“, kurias valstybės narės gali numatyti pagal Bendrojo duomenų apsaugos reglamento¹ 88 straipsnio 1 dalį, siekdamos užtikrinti darbuotojų teisių ir laisvių apsaugą tvarkant jų asmens duomenis su darbo santykiais susijusiame kontekste². Vis dėlto šiam teismui kyla abejonių dėl to, ar šios teisės normos suderinamos su BDAR 88 straipsnio 2 dalyje nustatytomis sąlygomis³. Todėl jis kreipėsi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.

Savo sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad nacionalinės teisės normų negalima kvalifikuoti kaip „konkretesnių taisyklių“, kaip jos suprantamos pagal BDAR 88 straipsnio 1 dalį, jeigu jos neatitinka šio straipsnio

¹ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016, p. 1; klaidų ištaisymai OL L 127, 2018, p. 2 ir OL L 74, 2021, p. 35; toliau – BDAR).

² Pagal BDAR 88 straipsnio 1 dalį, kuri yra leidžiančioji nuostata, valstybės narės gali teisėje ar kolektyvinėse sutartyse numatyti konkretesnes taisykles, kuriomis siekiama užtikrinti teisių ir laisvių apsaugą tvarkant darbuotojų asmens duomenis su darbo santykiais susijusiame kontekste, visų pirma vykdant darbo sutartį, užtikrinant darbo administravimą, planavimą ir organizavimą.

³ BDAR 88 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad tos taisyklės apima tinkamas ir konkrečias priemones, kuriomis siekiama apsaugoti duomenų subjekto žmogiškąjį orumą, teisėtus interesus ir pagrindines teises, ypatingą dėmesį skiriant duomenų tvarkymo skaidrumui, asmens duomenų perdavimui įmonių grupėje arba bendrą ekonominę veiklą vykdančių įmonių grupėje ir stebėsenos sistemoms darbo vietoje.

2 dalyje nustatytų sąlygų. Be to, Teisingumo Teismas patikslino, kad turi būti netaikomos nacionalinės teisės nuostatos, priimtos siekiant užtikrinti darbuotojų teisių ir laisvių apsaugą tvarkant jų asmens duomenis su darbo santykiais susijusiame kontekste, jeigu jos neatitinka šio 88 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų sąlygų ir apribojimų, nebent šios nuostatos yra kitame BDAR straipsnyje⁴ nurodytas teisinis pagrindas, kuris atitinka tame reglamente numatytus reikalavimus.

Teisingumo Teismo vertinimas

Teisingumo Teismas iš pradžių konstatavo, kad **mokytojų asmens duomenų tvarkymas, kai tiesiogiai per vaizdo konferenciją transliuojamos jų viešosiose mokymo įstaigose vedamos pamokos, patenka į BDAR materialinę taikymo sritį**. Toliau jis patikslino, kad šis mokytojų, dirbančių Heseno federalinės žemės viešojoje tarnyboje turint darbuotojų pagal darbo sutartį arba tarnautojų statusą, asmens duomenų tvarkymas patenka į BDAR 88 straipsnio, kuriame numatytas darbuotojų asmens duomenų tvarkymas su darbo santykiais susijusiame kontekste, taikymo asmenų atžvilgiu sritį.

Visų pirma Teisingumo Teismas nagrinėjo klausimą, ar „konkretesnė taisyklė“, kaip ji suprantama pagal BDAR 88 straipsnio 1 dalį, turi atitikti šio straipsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas. Pasak jo, iš BDAR 88 straipsnio 1 dalies tekste vartojamo termino „konkretesnės“ matyti, kad šioje nuostatoje numatytos taisyklės turi būti reglamentuotai sričiai būdingo ir kitokio nei šio reglamento bendrosios nuostatos norminio turinio. Iš BDAR 88 straipsnio teksto taip pat matyti, kad šio straipsnio 2 dalyje apribojama valstybių narių, kurios ketina priimti „konkretesnes taisykles“ pagal šio straipsnio 1 dalį, diskrecija. Taigi Teisingumo Teismas konstatavo, pirma, kad šiomis taisyklėmis negali būti tik pakartojamos šio reglamento nuostatos, numatant teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlygas ir tokio tvarkymo principus⁵, arba daromos nuorodos į šias sąlygas ir principus. Šiomis taisyklėmis turi būti siekiama užtikrinti darbuotojų teisių ir laisvių apsaugą tvarkant jų duomenis su darbo santykiais susijusiame kontekste ir jos turi apimti tinkamas ir konkrečias priemones, skirtas duomenų subjekto žmogiškajam orumui, teisėtiems interesams ir pagrindinėms teisėms apsaugoti. Antra, turi būti skiriamas ypatingas dėmesys duomenų tvarkymo skaidrumui, asmens duomenų perdavimui įmonių grupėje arba bendrą ekonominę veiklą vykdančių įmonių grupėje ir stebėsenos sistemoms darbo vietoje. Todėl tam, kad teisės normą būtų galima kvalifikuoti kaip „konkretesnė taisyklė“, kaip ji suprantama pagal BDAR 88 straipsnio 1 dalį, ji turi atitikti šio straipsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas.

Toliau Teisingumo Teismas detaliai aptarė pasekmes, kurių kiltų, jeigu nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos būtų pripažintos nesuderinamomis su BDAR 88 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytomis sąlygomis ir apribojimais.

Taigi Teisingumo Teismas priminė, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kuris vienintelis turi kompetenciją aiškinti nacionalinę teisę, turi įvertinti, ar nagrinėjamos teisės nuostatos atitinka BDAR 88 straipsnyje nustatytas sąlygas ir apribojimus. Vis dėlto Teisingumo Teismas pažymėjo, kad atrodo, jog šios nacionalinės teisės nuostatos, kuriose darbuotojų asmens duomenų tvarkymas siejamas su sąlyga, kad šis tvarkymas turi būti būtinas siekiant tam tikrų tikslų, susijusių su vykdomais darbo santykiais, tik pakartoja bendrą teisėto tvarkymo sąlygą, jau numatytą BDAR⁶, ir jose papildomai nenumatyta konkretesnės taisyklės, kaip ji suprantama pagal šio reglamento 88 straipsnio 1 dalį. Tuo atveju, jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuotų, kad šios nacionalinės teisės nuostatos neatitinka BDAR 88 straipsnyje nustatytų sąlygų ir apribojimų, jis iš esmės turėtų jų netaikyti. Iš tikrųjų remiantis Sąjungos teisės viršenybės principu, jei nėra BDAR 88 straipsnyje nustatytas sąlygas ir apribojimus atitinkančių konkrečių taisyklių, asmens duomenų tvarkymui su darbo santykiais susijusiame kontekste tiek privačiame, tiek viešajame sektoriuje tiesiogiai taikomos šio reglamento nuostatos.

Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažymėjo, kad tokiam asmens duomenų tvarkymui, koks aptariamas

⁴ BDAR 6 straipsnio 3 dalis.

⁵ Įtvirtintos atitinkamai BDAR 6 ir 5 straipsniuose.

⁶ BDAR 6 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos b punktas.

pagrindinėje byloje, gali būti taikomos kitos BDAR nuostatos⁷, pagal kurias asmens duomenų tvarkymas yra teisėtas, kai jis būtinas atitinkamai vykdant užduotį dėl viešojo intereso arba duomenų valdytoji pavestas viešosios valdžios funkcijas, arba siekiant laikytis duomenų valdytoji nustatytos teisinės prievolės. Dėl šių dviejų teisėto tvarkymo atvejų BDAR⁸, pirma, numatyta, kad tvarkymo pagrindas turi būti nustatytas Sąjungos teisėje arba duomenų valdytoji taikomoje valstybės narės teisėje, ir, antra, pridurta, kad duomenų tvarkymo tikslai nustatyti tame teisiniame pagrinde arba yra būtini vykdant užduotį dėl viešojo intereso arba duomenų valdytoji pavestas viešosios valdžios funkcijas.

Taigi, **kai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuoja, kad nacionalinės teisės nuostatos dėl asmens duomenų tvarkymo su darbo santykiais susijusiame kontekste neatitinka BDAR 88 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų sąlygų ir apribojimų, jis dar turi patikrinti, ar šios nuostatos yra kitame BDAR straipsnyje⁹ numatytas teisinis pagrindas, kuris atitinka šiame reglamente numatytus reikalavimus.** Jei taip yra, negalima netaikyti šių nacionalinės teisės nuostatų.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas sprendimo [tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005.

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

Likite su mumis!

⁷ BDAR 6 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c ir e punktai.

⁸ BDAR 6 straipsnio 3 dalis.

⁹ Numatyta BDAR 6 straipsnio 3 dalyje, siejamoje su šio reglamento 45 konstatuojamąja dalimi.